

The Concept of Sin in Enis Behiç Koryürek's Poems Collection "Inheritance" Or "Miras"

Asst. Prof. Hazim Mohammed Hussein Hasan Al-Jubouri, Ph.D.
University of Baghdad, College of Languages-, Turkish Language and
Literature Department.

E-mail: hazim_m2001@yahoo.com <https://orcid.org/0000-0002-8104-2389>
Iraq – Baghdad

Copyright (c) 2024 (Asst. Prof. Hazim Mohammed Hussein Hasan Al-Jubouri,(Ph.D.)

DOI: <https://doi.org/10.31973/f20g6c52>

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Abstract:

Enis Behiç Koryürek is considered one of the greatest poets and writers in the history of modern Turkish literature in the 20th century. He was one of the five important poets who followed satire in writing poetry. They are also known as the five satirists in the history of Turkish literature who used this style perfectly. Enis Behiç Koryürek was not only a poet but also a teacher and a diplomat. He was born on 27th of March 1893 in Istanbul, then it was the capital of Ottoman empire. This great figure died on 17th of October 1949 and buried in Ankara. In his short life that lasted only 56 years, he wrote several important poems. Although there were three books of poetry for Enis Behiç Koryürek, the most famous poem is the one published in his collection "Miras" or "Inheritance" which becomes the title for the collection. He wrote his poetry in stanzas even though it is not the style of satire, but it was considered the real poetic unity in Turkish poetry. The poet wrote in his poems several national and spiritual elements. He wrote about several other themes like love, nature, nation, soldiers, time, and death. The most effective ones are the national poems that talk about his country. Though the origin of the concept of sin is Persian, it is also used in Turkish and Arabic languages within the same concept that refers to feeling of guilt. It is a term used widely in religious subjects due to committing sinful deeds that God rejects. The concept of committing sins has two dimensions: a religious one and the other has something to do with conscience and feeling of guilt. The concept of sin or being guilty means lechery and bad deeds that lead to wrath of God. It has a punishment in life and one in life after death. Committing any sin may result in punishment by God or to be condemned by society. Regardless of all religious interpretations, there is also a point of view that poets refer to. Enis Behiç Koryürek is considered one of the most important poets who deals with this concept. He deals with sin from different perspectives in his poems. After the abstract, the paper introduces the life, and literary carrier of the poet, Enis Behiç Koryürek. The paper studies his collection by selecting some of them focusing on the concept of sin. Finally, the paper studies in detail the concept of sin in the collection of poems "Inheritance" by the poet Enis Behiç Koryürek.

Keywords: Enis Behiç Koryürek, the sin, taboos, punishment, good deed, forgiveness, name, inheritance, crime, criminal, interpretation, intellectuality, the meaning.

ENİS BEHİÇ KORYÜREK'İN MİRAS ADLI ŞİİR KİTABINDA GÜNAH KAVRAMI

Doç. Dr. Hazim Mohammed Husseyin Hasan

BAĞDAT ÜNİVERSİTESİ- DİLLER FAKÜLTESİ- TÜRK DİLİ VE
EDEBİYATI BÖLÜMÜ

E-mail: hazim_m2001@yahoo.com, <https://orcid.org/0000-0002-8104-2389>

IRAK / BAĞDAT

ÖZET

Enis Behiç KORYÜREK, 20. asır Türk Edebiyat Tarihinin gelmiş geçmiş en büyük şair ve yazarlarından biridir. Türk Edebiyat Tarihinde Beş Hececiler olarak bilinen ve Türklerin milli nazım birimi olan hece ölçüsüyle şiir yazan 5 büyük hece şairinden birisidir. Enis Behiç KORYÜREK, 27 Mart 1893 tarihinde, dönemin Osmanlı Devletinin başkenti olan İstanbul'da dünyaya gelmiş şair, eğitimci ve diplomattır. Bu büyük şahsiyet, 17 Ekim 1949 tarihinde vefat etmiştir. 56 yıllık kısa sayılabacak ömrüne çok sayıda şiir sığdırmıştır. Üstadın kabri, Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti olan Ankara'nın en meşhur mezarlığı olan Cebeci Asri Mezarlığında.

Enis Behiç KORYÜREK'in 3 adet şiir kitabı olmakla beraber en meşhur şiiri ve aynı şiirin ismini kitabına verdiği *Miras* isimli şiir kitabıdır. Enis Behiç KORYÜREK'in şiir anlayışı, tamamiyle hece olmamakla birlikte, genellikle hece veznini kullanmasıdır. Bununla beraber aruz ölçüsü ile de şiirler yazmış olsa da, büyük ustalığını Türk Milli nazım birimi olan hece ölçüsüyle ortaya koymuştur. Şiirlerinde milli ve manevi pek çok unsuru işlemiş ve memleket meseleleri başta olmak üzere, sevgi, doğa, millet, asker, zaman ve ölüm gibi pek çok konuda şiirler yazmıştır.

Günah kavramı, Farsça bir kelime olmakla beraber, Türkçede kullanılan ve Arapça'da ism gibi kavramlara karşılık gelen kötücül bir sözcüktür. Daha çok dini bir argüman olarak, tanrının yapılmasını istemediği şeyler için kullanılır. Neredeyse her günah kavramı, dinî ve vicdani bir boyutta işlenir. Ahlaksızlık ve kötülüğün bir karşılığı olan günah kavramı, yapıldığı takdirde Tanrı gazabını ortaya çıkarır ve dünya-ahiret dengesi içerisinde yaptırım söz konusudur. Her günah cezayı veya kınama gibi sosyolojik olguları tetikler. Tüm bu dini yorumların ardında, bir de şairlerin bu hususta değindiği bir perspektif vardır. İşte bu kavramı ele alan şairlerin başında Enis Behiç KORYÜREK gelmektedir. 20. Asır Türk Şiirinin usta şairi Enis Behiç

KORYÜREK, günah kavramını pek çok açıdan ele almış ve şiirlerinde işlemiştir.

Özetin ardından çalışmamızın giriş kısmında Enis Behiç KORYÜREK'in yaşamı, edebi kişiliği ve yapıtları incelenecektir. Ardından şiir örneklerini alacağımız Miras isimli eserini tanıtıp, günah kavramı üzerinde durulacaktır. Son olarak Enis Behiç KORYÜREK'in Miras adlı şiir kitabında günah kavramını işleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Enis Behiç KORYÜREK, Şiir, Şair, Günah, Günah Kavramı, Tabu, Ceza, Sevap, Cevaz, İsm, Miras, Suç, Cürm, Yanlış, Yorum ve Düşünce, Anlam.

GİRİŞ

Enis Behiç KORYÜREK, Yaşamı, Edebi Kişiliği ve Eserleri:

Büyük Şair Enis Behiç KORYÜREK, 27 Mart 1893 tarihinde, Osmanlı imparatorluğunun başkenti olan İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Muhterem babası hem bir doktor ve hem de bir asker olarak memurdur. Babası İsmail Behiç adında bir zat, annesi ise Fâika Hanım'dır. Küçük yaşlarda babasının işi dolayısıyla Balkanlar'da bulunan Makedonya semtinde büyümeye başlamıştır. (*YÜCEBAŞ, 1960: 196*) İlkokul eğitimini özel hocalar ve bizzat babasının gayreti ile kendi evinde almış, orta okulu ise şu an Yunanistan sınırlarında bulunan fakat dönemin Osmanlı toprağı olan Selânik şehrinde tamamlamıştır. 1910 yılında tamamladığı lise eğitimini İstanbul İdadisi (Lisesi) 'nde bitirdi. Ardından 1913 yılında Mülkiye isimli mektepten mezun oldu. (*GEZGİN, 1997: 82*)

1915 senesinde Bükreş konsolosluğunda faaliyetlerine devam ederken, 1916 senesinde Budapeşte Konsolosluğunda çalışmalarını sürdürdü. Budapeşte Konsolosluğunda vazifesine devam ederken, Şair bir kişi olan Ahmed Hikmet Bey ile tanışmasıyla, şiire olan ilgisi artmaya başladı. Dönemin Osmanlı Hükümetinin Balkanlar'daki en önemli topraklarından olan Budapeşte'de, Türkler ve Macarlar arasındaki ülfetin gelişmesinde ve yine burada bulunan Gülbaba Türbesi'nin eskiden olduğu gibi bir ziyaret yeri olması hususunda büyük çabalarıyla meşhur oldu. (*AKYÜZ, 1986: 818*)

Tüm bu Avrupa ve Balkanlar seyahatinden sonra Kasım ayının 1919 senesinde anayurdu olan Türkiye'ye geri dönüş yaptı. Tam o sıralarda Osmanlı İmparatorluğu çöküş dönemini yaşıyor ve dolayısıyla yeni gruplar ve teşkilatlar, kurulacak yeni Türkiye'nin binası için çalışıyordu. İşte bu gruplardan biri olan Müdâfaa-i Milliye Teşkilâtı'na 1921 senesinde katılarak ülke kurtuluşu ve yararına çalıştı. 1922 yılının Kasım ayında Edirne isimli Türk vilâyetinin Hukuki işler müdürlüğü vazifesini yürüttü. 1925 senesinde, kurulan

yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti olan Ankara'daki, İktisat Bakanlığı'nda baş mütercimlik vazifesinde bulundu. (*ORTAÇ, 1963: 132*)

15 Şubat 1926'da Ticaret Mukaveleleri Dairesi başkan yardımcılığı, 1930-1936 yılları arasında Başbakanlık Yüksek İktisat Meclisi umumi kâtipliği, Ekim 1936'da İktisat Vekâleti İş Dairesi başkanlığı görevlerinde bulundu. 1942 senesinde ise Çalışma Bakanlığının müsteşarlık makamına getirildi ve kısa bir süre burada vazifesini yürüttü. Emekli olmadan önceki son vazifesi buydu. Nitekim aynı zamanda bir diplomat olan Enis Behiç KORYÜREK, dönemin iktidar yapısı ile görüş ayrılığına düştü ve siyaseten zorla istifa ettirildi ve 1945 yılında emekliye ayrıldı. 1946 senesinde, kovulduğu Cumhuriyet Halk Partisine muhalefet olan Demokrat Partiden milletvekili adaylığı olsa da, seçilemedi. Bundan sonra ölüm senesi olan 1946 yılına kadar herhangi bir resmi vazifede bulunmadı. Dolayısıyla maddi anlamda oldukça sıkıntılı son döneminin ardından büyük şahsiyet, 17 Ekim 1949 tarihinde vefat etmiştir. 56 yıllık kısa sayılabilecek ömrüne çok sayıda eser sığdırmıştır. Üstadın kabri, Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti olan Ankara'nın en meşhur mezarlığı olan Cebeci Asri Mezarlığındadır. (*TEVETOĞLU, 1985: 19*)

Enis Behiç KORYÜREK'in edebi yönü, şiirle başlamıştır. İlk şiirlerini Mülkiye isimli mektepte okurken kaleme alan şair, daha çok aruz ölçüsü ile şiirler yazmıştır. İlk şiirlerinin ama teması aşk ve doğa olarak karşımıza çıkmaktadır. İlk şiirleri, sonrakilere nispeten çok daha zor, komplike ve ağırdır. Abdülhak Hâmid, Tevfik Fikret, Cenab Şahabeddin gibi usta şairlerden etkilenmiş ve tıpkı onlar gibi ağır şiirler yazmıştır. (*TANZİMAT'TAN BUGÜNE EDEBİYATÇILAR ANSİKLOPEDİSİ, 2001:516*)

Fakat sonraları ağır şiirler, yerini daha yalın ve sade ve aynı zamanda hece ölçüsüne bırakmıştır. İlk tanınmasında ve şöhretine vesile olan şiirleri Vatan Mersiyesi", "Vatana Mersiye", "Buhran" gibi şiirlerdir. Bu şiirlerin ortak yönü ise, Balkanlar'da Osmanlı Devletinin bozguna uğraması üzerine samimi bir dille söylemiş olmasıdır. Zaten bu şiirlerinden sonra artık tanınan bir şair olmuştur. Tüm bu aruz döneminin sonunda, Millî Şair Ziya GÖKALP ile tanışması ve onun fikirlerinden istifade etmesi sonucu kendini tamamen Türklerin milli nazım birimi olan hece ölçüsüne vermiştir. (*KORYÜREK, 1951:5*)

Enis Behiç KORYÜREK'in ilk yayınları, hece ölçüsüyle yazdığı dönemin ürünleridir. Birinci cihan harbinde yine vatan - millet sevgisi konulu şiirlerini yazmış ve ilk olarak Donanma Dergisinde 1915

yılında yayınlanmıştır. İşte Enis Behiç KORYÜREK'in ilk yayınlanan şiirleri bu dergidedir.

Hem şiir ölçüsü ve hem de duygu yoğunluğu açısından zamanla aşırı milliyetçi bir çizgiye gelmiş ve şiirlerinin ana teması milliyetçilik olmuştur. “Turan Kızları”, “Millî Neşîde” gibi meşhur şiirleri bunun en temel ve en güzel örnekleridir. Hiç şüphesiz bu akımı benimsemesinde ve milliyetçilik duygularına kapılmasında, Millî Yazar Ziya GÖKALP'in etkisi çok büyüktür. Nitekim Enis Behiç KORYÜREK'in en temel özelliklerinden biri de, Türk Edebiyatında *Beş Hececiler* olarak bilinen şairlerden biri olmasıdır. Bu şairler, millî duygular ön planda olmak üzere, yine milli edebiyat ölçü birimi olan hece ölçüsünü kullanmaları ile meşhurlardır. (BANARLI, 1979: 1133)

Balkanlar'da Budapeşte'de ve Bükreş'te kaldığı yıllarda, çok sayıda sevgi ve aşk dolu şiirler kaleme almıştır. Buralarda Bohem hayatı yaşayan Enis Behiç KORYÜREK'in aşklarına yazdığı şiirler, oldukça güzel ve zaman zaman komiktir. Bunun ardından yurda döndükten sonra işte bu gönül maceralarını mizahi bir üslupla kaleme aldığı şiirleri de dahil olmak üzere 1927 senesinde ilk şiir kitabı olan *Miras*'ı kaleme alıp yayın dünyasına kazandırmıştır. (KOCAHANOĞLU, 1987: 89)

Kitabın pek çok bölümü vardır. “Sevgili Yurdum İçin” ve “Akdeniz Rüzgârları” isimli bölümlerde daha çok milli ve manevi değerler ön planda olmakla beraber, vatan-millet sevgisi temel konularıdır. “Fanteziler”, “Gönülden Birkaç Yaprak” ve “Birkaç Hikâye” gibi başlıklar ise, bahsi geçen Balkanlar seyahatinden kalan aşk maceraları yer almaktadır. “Maymunlar” başlığı altında yayınladığı 6 adet şiiri ise, genel hatlarıyla insanın tamahkar ve ikiyüzlü oluşuna bir hicviyedir. *Miras* isimli ilk şiir kitabının içeriği genel hatlarıyla böyle olmakla beraber, çoğu hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerdir. Fakat beraberinde aruz vezniyle yazdığı şiirler de görülmektedir. Bu sayede bu eserinde, aruz ölçüsünden hece ölçüsüne dönüşünü de görmekteyiz. Hayatının geri kalanında şiirler kaleme alan Enis Behiç KORYÜREK, şiire aşık ve milli şair olarak bilinmektedir. Türk Edebiyatındaki yeri tartışmasız olan şair, *Beş Hececiler* akımının öncülerinden olması yönüyle de apayrı bir önemi haizdir. (URAZ, 1939: 74)

Eserleri: (KARACA, 2002: 216)

Şiir:

Miras (1927)

Varidat-ı Süleyman Çelebi (1949)

Miras ve Güneşin Ölümü (1921'den 1939'a kadar yazdığı şiirler, Ölümünden sonra, Dr. Fethi Tevetoğlu'nun incelemesiyle, 1951)

Çeviri:

Erkek Çocuk Doğumları Üzerinde Harbin ve Sair Felâketli Hadiselerin Tesiri (1934), *Bugünkü Harplerin Başlıca Demografik Etkileri* (1935),
Toptan Göçler (1935),
Harbin Demografik Kanunları (1935),
Nüfus Meselesi ve Irkın Korunması (1936),
Kanuni Sultan Süleyman (1950).

Enis Behiç KORYÜREK'in Miras adlı şiir kitabı hakkında:

Eser Adı: MİRAS

Şair: Enis Behiç KORYÜREK

Şairin Bağlı Bulunduğu Akım: Beş Hececiler

Şiirlerin Temel Konuları: Milli ve manevi değerler, vatan-millet sevgisi, aşk, sevgi ve tabiat konuları.

İlk Basım Yılı: 1927

Hangi Dönemin Şiirleri Olduğu: 1921'den 1939'a kadar yazdığı şiirler

Derleyen: Doktor Fethi TEVETOĞLU

Çalışma Eserinin Basım Yılı ve Yeri: İstanbul 1973

Çalışma Eserinin Basım Yeri: Milli Eğitim Basımevi

Sayfa Sayısı: 217

Eserin Bölümleri: “Sevgili Yurdum İçin”, “Akdeniz Rüzgârları”, “Fanteziler”, “Gönülden Birkaç Yaprak”, “Birkaç Hikâye” ve “Maymunlar”.

MİRAS Hakkında:

Enis Behiç KORYÜREK'in 3 adet şiir kitabı olmakla beraber en meşhur şiiri ve aynı şiirin ismini kitabına verdiği Miras isimli şiir kitabıdır. Enis Behiç KORYÜREK'in şiir anlayışı, tamamiyle hece olmamakla birlikte, genellikle hece veznini kullanmasıdır. Bununla beraber aruz ölçüsü ile de şiirler yazmış olsa da, büyük ustalığını Türk Milli nazım birimi olan hece ölçüsüyle ortaya koymuştur. Şiirlerinde milli ve manevi pek çok unsuru işlemiş ve memleket meseleleri başta olmak üzere, sevgi, doğa, millet, asker, zaman ve ölüm gibi pek çok konuda şiirler yazmıştır.

Balkanlar'da Budapeşte'de ve Bükreş'te kaldığı yıllarda, çok sayıda sevgi ve aşk dolu şiirler kaleme almıştır. Buralarda Bohem hayatı yaşayan Enis Behiç KORYÜREK'in aşklarına yazdığı şiirler, oldukça güzel ve zaman zaman komiktir. Bunun ardından yurda döndükten sonra işte bu gönül maceralarını mizahi bir üslupla kaleme aldığı şiirleri de dahil olmak üzere 1927 senesinde ilk şiir kitabı olan

Miras'ı kaleme alıp yayın dünyasına kazandırmıştır. Kitabın pek çok bölümü vardır. “Sevgili Yurdum İçin” ve “Akdeniz Rüzgârları” isimli bölümlerde daha çok milli ve manevi değerler ön planda olmakla beraber, vatan-millet sevgisi temel konularıdır. “Fanteziler”, “Gönülden Birkaç Yaprak” ve “Birkaç Hikâye” gibi başlıklar ise, bahsi geçen Balkanlar seyahatinden kalan aşk maceraları yer almaktadır. “Maymunlar” başlığı altında yayınladığı 6 adet şiiri ise, genel hatlarıyla insanın tamahkar ve ikiyüzlü oluşuna bir hicviyedir. Miras isimli ilk şiir kitabının içeriği genel hatlarıyla böyle olmakla beraber, çoğu hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerdir. Fakat beraberinde aruz vezniyle yazdığı şiirler de görülmektedir. Bu sayede bu eserinde, aruz ölçüsünden hece ölçüsüne dönüşünü de görmekteyiz.

Günah Kavramı Hakkında:

Günah kavramı, Farsça bir sözcük olmakla birlikte, sözlükte *suç* kavramı ile izah edilmektedir. Dini bir kavram olarak İlahî emir ve yasaklara aykırı fiil ve davranış anlamlarına gelmektedir. (*DİNİ KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ*, 2009:182)

Günah kavramı, kötücül bir sözcüktür. Daha çok dini bir argüman olarak, tanrının yapılmasını istemediği şeyler için kullanılır. Neredeyse her günah kavramı, dinî ve vicdani bir boyutta işlenir. Ahlaksızlık ve kötülüğün bir karşılığı olan günah kavramı, yapıldığı takdirde Tanrı gazabını ortaya çıkarır ve dünya-ahiret dengesi içerisinde yaptırım söz konusudur. Nitekim yaptırım, günahın karşılığı olarak ve günahtan kaçınılmasını sağlayan “yasa, aktöre gibi kurumların buyruklarının yerine getirilmesini sağlayan güç” olarak da izah edilmektedir. (*PÜSKÜLLÜOĞLU*, 2002:478) Her günah cezayı veya kınama gibi sosyolojik olguları tetikler. Tüm bu dini yorumların ardında, bir de şairlerin bu hususta değindiği bir perspektif vardır. İşte bu kavramı ele alan şairlerin başında Enis Behiç KORYÜREK gelmektedir. 20. Asır Türk Şiirinin usta şairi Enis Behiç KORYÜREK, günah kavramını pek çok açıdan ele almış ve şiirlerinde işlemiştir.

Kabahat veya hafif suç, bununla birlikte kişide acımaya yol açacak kötü davranış gibi anlamlara da gelmektedir. (*ÖZAFŞAR*, 2010:119) Bununla beraber psikolojik bir gerçeklik olarak günahkarlık, bir diğer tabiriyle suçluluk duygusu, insanların neredeyse tamamının tecrübe ettiği ve muhakkak hissettiği evrensel ve en önemlisi insani bir olgudur. Nitekim bu sebeple, insanın olduğu yerde günah kavramı muhakkak suretle vardır ve gerçektir. Hatta o kadar ki, tüm insanlık tarihi boyunca ahlak, erdem ve etik kuralları olduğundan dolayı, tüm olayların ardında bir günah kavramından söz etmek mümkündür. (*HÖKELEKLİ*, 2018:103). Nitekim bir başka sözlükte

günah kavramı “dince suç sayılan günah ya da davranış” şeklinde de ifade edilmektedir. (*TÜRKÇE SÖZLÜK*, 2012: 702)

İnsanlık tarihi kadar eski olan bu kavramı, 20. yüzyıl Türk Edebiyatının en önemli şairlerinden biri olan Enis Behiç KORYÜREK'in Miras adlı şiir kitabında inceleyeceğiz.

Enis Behiç KORYÜREK'in Miras adlı şiir kitabında günah kavramı:

Enis Behiç KORYÜREK, yazmış olduğu Miras isimli şiir kitabında, pek çok şiirinde, günah kavramı üzerinde durmuştur. Pek çok boyut ve açıdan ele aldığı bu kavram, genel olarak oldukça dokunaklı bir çizgidedir. İnsanı hüzne boğan ve çoğu pişmanlık ve nedametle dolu günah kavramı anlatıları söz konusudur.

Enis Behiç KORYÜREK, ismini kitaba verdiği ve Miras isimli eserinin ilk şiiri olan MİRAS adlı şiirinin pek çok yerinde, günah kavramı üzerinde durmaktadır. En önemli kısmı ise şudur ki:

*"Bir müsrifin delice saçtığı servet gibi
Sarfedip gidiyorum günlerimi ya rabbi!"*
(KORYÜREK, 1973: 4)

Henüz şiir Kitabının ilk şiirinde böylesi nedametle ve günahla dolu bir başlangıç yapması, Enis Behiç KORYÜREK'in ne denli bu kavram üzerinde yoğunlaştığının bir kanıtıdır. Nitekim alıntı yaptığımız bu kısımda, gençlik döneminde yapmış olduğu günahlardan dolayı, rabbine karşı pişmanlık hissi ile bir yakarış görülmektedir.

Enis Behiç KORYÜREK'in Miras adlı şiir kitabında günah kavramını gördüğümüz bir başka şiiri ise, Sevgilisi Müfide Hanım'a İthafen yazmış olduğu *BEN* isimli muhteşem şiirin şu ilgili kısımlarıdır:

*"Hilkati kendimden sorarım daima
Tanrı da bilmiyor sırrını galiba
Bilseydi alemde tenakuz olmazdı
Açılan çiçekler, günahsız solmazdı
Niçin bu şairi kanatsız yaratmış?
Kanatlı ruh ile zemine fırlatmış."*
(KORYÜREK, 1973: 9)

Burada aslolan, şair Enis Behiç KORYÜREK'in oldukça nazlı ve sitemkar bir şekilde günah işlemesidir. Nitekim ilgili alıntıya baktığımız takdirde, *Tanrı da bilmiyor* demesi bile oldukça günah dolu bir söylemdir. Nitekim bu durum, kişinin isyan eşiğinde

olduğunu gösterir ki, dinde isyan, büyük günahdır. Nitekim çiçeklerin soluyor oluşu, sanki günah işlemişler de onun için mi soluyorlar? sorusuna aranan bir cevaptır. Nitekim madem günahın karşılığı cezadır, o halde günahsız çiçekler neden günah işlemiş gibi solmaktadırlar?

Tanrıya bir başka isyanvari bir sitem olarak, kanatlı bir ruh olarak kendisini neden kanatsız yarattığına dair, tanrısına karşı naz makamındaki sitemi göze çarpmaktadır. Dolayısıyla bu şiir, tamamiyle günah anlatıları ile doludur. Bizler burada, ilgili maksat hasıl olacak kadar örneği vermekle yetindik.

Enis Behiç KORYÜREK'in Halil Nihad Bey'e İthafen yazmış olduğu *DÜŞÜNDÜN MÜ?* isimli şiir, yine konumuz açısından oldukça önemlidir:

*"Bir hevesle genç yaşında ölmek ister ve titrersin
Hayat böyle çok güzelken intiharı düşündün mü
Vakit vakit gözlerini kapayarak o herkesin
Ah ettiği 'sevda' adlı günahkarı düşündün mü?"*
(KORYÜREK, 1973: 11)

Bahsi geçen mısralarda Enis Behiç KORYÜREK, oldukça ağır ifadelerle yer vermektedir. Bunların başında, günahkar olarak addettiği sevda sözcüğü gelmektedir. Nitekim sevda denilen kavram, temelde oldukça güzel bir ruh hali iken aslında kişiyi günaha götüren en temel faktörlerden biri olmasıdır.

İntihar yani kişinin kendi canına kıyması, temelde en büyük günahlardan biri olarak kabul edilir. İntiharın eşiğine gelmiş olan arkadaşı Halil Nihad Bey'e, asıl günahkar olan sevdanın ta kendisidir demek suretiyle, fail yerine sebepleri sorumlu tutmuştur. Dolayısıyla burada karşımıza çıkan durum şudur ki, asıl mesele günahı işleyen fail iken, bazen suçlanması gereken şey fail değil, bilakis günaha götüren şeydir. Bu durumda cezayı hak eden fail değil, sebeptir.

Enis Behiç KORYÜREK'in Miras adlı şiir kitabında Üstad Ahmed Hikmet Beyefendi'ye İthafen yazmış olduğu *İSTİĞNA* isimli şiirinin ilgili kısmında önemli bir günahtan bahsetmektedir:

*"Tırnaklarımla söküp kalbimi attım yere
Kudsi bir ateş yaktım ihtiras ocağında.
Çünkü kalbim beni de birçok insanlar gibi
Bir yığın aciz küçük heyecana bağladı
Kurtulup ondan oldum benliğimin sahibi
Damarlarımda gezdi 'ebediyet' in tadı"*
(KORYÜREK, 1973: 14)

Burada ele alınan en temel günah, *benlik* yani riya günahıdır. Nitekim benlik öyle büyük bir cürümdür ki, şairin de ifade ettiği üzere kişiyi *Bir yığın aciz küçük heyecana bağlamaktadır*. İşte bu ihtiras yükü, kişinin kendi kendine elde edeceği en büyük günahlardan biri olup, yalnızca Tanrı sıfatı olan ebediyet yani ölümsüzlük hırsını meydana getirir. Bunun neticesinde ilerleyen süreçte, büyük bir günahın temeli de atılmış olur.

Enis Behiç KORYÜREK, bu büyük benlik günahından kurtuluş reçetesini, yine kendi ifadeleri ile şu şekilde aşmaktadır:

*"Mesudum demek için lüzum yok başka şeye
Hayata karşı uysal, sade ruhlı olmalı"*
(KORYÜREK, 1973: 15)

İlgili şiirin hemen ardından gelen bu kısımda, ihtirasın ortaya çıkardığı benlik ateşini söndürmenin yegane yolu olarak uysal ve sade bir yaşantı olduğunu ifade etmektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere Enis Behiç KORYÜREK, yalnızca günah kavramı üzerinde durmakla yetinmez, beraberinde ilgili günahın kurtuluşun da reçetesini ortaya koymak suretiyle yepyeni bir boyut kazandırır.

Enis Behiç KORYÜREK'in Miras adlı şiir kitabında, İbrahim Alaaddin Bey'e İthafen yazmış olduğu *ÇANAKKALE ŞEHİTLİĞİNDE* isimli vatanperver şiirinde, günah kavramı hakkında şunları ifade etmektedir:

*"Ne alçak görünür şu fani hayat
Bakınca samimi uzletinize
Bir anda coşarak ağlarım, heyhat!
Günahkar gözyaşım layık mı size?
...
Lanet gözlerimde duran gölgeye
Ağlarım bu gölge silinsin diye*

*Ah, o gölgedir ki hayata tapar
Gözümün nurunu sizlere kapar
Beni bir vefasız riyakar yapar"*
(KORYÜREK, 1973: 69)

Enis Behiç KORYÜREK, bu şiirinde, binlerce Türk evladının şehit olduğu Çanakkale Savaşının ardından, onların medfun bulunduğu mezarlığa gidip bu şiiri yazmıştır. Çanakkale Şehitlerine duyduğu vefa borcu sebebiyle, kendi hayatını günahkar ve değersiz görmek suretiyle, aczini itiraf eder. Nitekim günah, acziyeti doğurur. Bunun neticesinde insan, ihtirasının kurbanı olarak günah işler.

Bununla beraber, Tanrı huzuruna tertemiz bir suretle gittiklerine inanılan şehitlik mertebesi, arzu edilen bir Mertebe olarak günahı iptal etmek suretiyle temizlik vermektedir. İşte bu durumu bilen Enis Behiç KORYÜREK, ziyareti esasında şehitlerin ne kadar masum olduğunu hatırlamış olacak ki, o mezarları görünce kendi ihtiras ve günahlarını görüp ağlar. Ağladığında gözünden akan gözyaşları bile günahkardır. Günah kavramını bu denli hisli ve masum bir dille yazan başka bir şair var mıdır? Tartışmalıdır.

Kutsallık karşında aciz olduğunu gören Enis Behiç KORYÜREK, son olarak Namık Kemal'in ruhuna İthafen yazmış olduğu *VATAN MERSİYESİ* isimli duygusal ve coşkulu şiirinde konumuza ilişkin şu çarpıcı ifadelerle yer vermek suretiyle günah kavramını ele almaktadır:

*"Vatan inle duysun bu taş kalbimiz
Vatan lanet eyle bu evlada sen"*
(KORYÜREK, 1973: 88)

Kutsal olarak gördüğü vatan toprağı ve sevgisi karşısında acziyetinin bir ürünü olarak, vatanına gereğince hizmet veremediğini düşünerek samimi bir dille günahını itiraf eden bir şiidir. Dolayısıyla günah kavramını bu son kısımla bitirmiş olmaktadır.

SONUÇ

Büyük Türk yazarı ve şairi olan Enis Behiç KORYÜREK, yirminci yüzyıl Türk Edebiyatının en önemli simalarından biridir. Enis Behiç KORYÜREK, Beş Hececiler akımının öncülerinden birisidir. Beş Hececiler, hece ölçüsüyle şiirler yazan ve serbest vezinle yazılmış şiirlere karşı çıkan bir Türk Edebi akımıdır. Bu akıma tabi 5 şairden biri olan KORYÜREK, 27 Mart 1893 tarihinde, İstanbul'da dünyaya gelmiş şair, eğitimci ve diplomattır. 17 Ekim 1949 tarihinde henüz 56 yaşındayken Ankara'da vefat etmiştir. Kısa ömrüne çok sayıda önemli eser sığdıran Enis Behiç KORYÜREK, Ankara Cebeci Asri Mezarlığında medfundur.

Büyük Şair Enis Behiç KORYÜREK, toplamda 3 şiir kitabı yazmıştır ve bunların en meşhur ve en önemlisi hiç şüphesiz Miras isimli şiir kitabıdır. Miras, aynı zamanda KORYÜREK'in ilk şiir kitabıdır ve ilk olarak 1927 yılında yayınlanmıştır. Miras adlı eserin İçerisinde "Sevgili Yurdum İçin", "Akdeniz Rüzgârları", "Fanteziler", "Gönülden Birkaç Yaprak", "Birkaç Hikâye" ve "Maymunlar" başlığı altında toplanan pek çok şiir vardır. Her başlık, kendi içerisinde ayrı konuları ihtiva etmektedir.

Günah kavramı, kötücül bir sözcüktür. Daha çok dini bir argüman olarak, tanrının yapılmasını istemediği şeyler için kullanılır. Neredeyse her günah kavramı, dinî ve vicdani bir boyutta işlenir. Ahlaksızlık ve kötülüğün bir karşılığıdır. İnsanlık tarihi kadar eski olan bu kavramı, 20. yüzyıl Türk Edebiyatının en önemli şairlerinden biri olan Enis Behiç KORYÜREK'in Miras adlı şiir kitabında incelemiş bulunmaktayız.

Enis Behiç KORYÜREK, yazmış olduğu Miras isimli şiir kitabında, pek çok şiirinde, günah kavramı üzerinde durmuştur. Pek çok boyut ve açıdan ele aldığı bu kavram, genel olarak oldukça dokunaklı bir çizgidedir. İnsanı hüzne boğan ve çoğu pişmanlık ve nedametle dolu günah kavramı anlatıları söz konusudur.

KAYNAKÇA

AKYÜZ Kenan, *Batı Tesirinde Türk Şiiri Antolojisi*, İstanbul 1986.

BANARLI Nihad Sâmi, *Resimli Türk Edebiyatı Târîhi*, cilt 2, İstanbul 1979.

Dini Kavramlar Sözlüğü, *Günah* maddesi, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, İstanbul 2009.

GEZGİN Hakkı Süha, *Edebî Portreler* (Hazırlayan: Beşir Ayvazoğlu), İstanbul 1997.

HÖKELEKLİ Hayati, *Din Psikolojisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2018.

KARACA Alaattin, "*KORYÜREK Enis Behiç*" maddesi, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, cilt 26, Ankara 2002.

KORYÜREK Enis Behiç, *Miras*, Millî Eğitim Basımevi, İstanbul 1973.

KORYÜREK Enis Behiç, *Miras ve Güneşin Ölümü* (Fethi Tevetoğlu'nun girişi), Ankara 1951.

KOCAHANOĞLU Osman Selim, *Millî Edebiyat Hareketi ve Beş Hececiler*, İstanbul 1987.

ORTAÇ Yusuf Ziya, *Bir Varmış Bir Yokmuş: Portreler*, İstanbul 1963.

ÖZAFŞAR Sebahattin, *Türkçe Sözlük*, İlk Adım Yayınları, İstanbul 2010.

PÜSKÜLLÜOĞLU Ali, *Öz Türkçe Sözlük*, Arkadaş Yayınları, Ankara 2002.

TANZİMAT'TAN BUGÜNE EDEBİYATÇILAR ANSİKLOPEDİSİ, "*Koryürek, Enis Behiç*", cilt 2, İstanbul 2001.

TEVETOĞLU Fethi, *Enis Behiç Koryürek: Hayatı ve Eserleri*, Ankara 1985.

TÜRKÇE SÖZLÜK, Dil Derneği Yayınları, Ankara 2012.

URAZ Murad, *Türk Edip ve Şairleri*, İstanbul 1939.

YÜCEBAŞ Hilmi, *Yedi Şairden Hatıralar*, İstanbul 1960.

مفهوم الخطيئة في كتاب الشعري المسمى "ميراث" لأنيس بهيج كوريورك

استاذ مساعد دكتور حازم محمد حسين حسن

جامعة بغداد / كلية اللغات / قسم اللغة التركية

البريد الإلكتروني: https://orcid.org/0000-hazim_m2001@yahoo.com,[0002-8104-2389](https://orcid.org/0000-hazim_m2001@yahoo.com)

العراق - بغداد

المختصر

يعد أنيس بهيج كوريورك أحد أعظم شعراء وكتاب تاريخ الأدب التركي الحديث في القرن العشرين. وهو أحد شعراء وزن الشعر الهجائي الخمسة الكبار، المعروفين باسم الهجائيين الخمسة في تاريخ الأدب التركي، والذي استعمل مقياس الهجا بمهارة، والذي تعامل به الجيل التركي بوزن الهجا من حيث الأدب القومي. إنيس بهيج كوريورك ليس شاعراً فحسب بل هو معلم ودبلوماسي، ولد في 27 آذار 1893 في إسطنبول عاصمة الدولة العثمانية آنذاك. توفيت هذه الشخصية العظيمة في 17 تشرين الأول 1949. كتب عدداً من القصائد في حياته القصيرة التي بلغت 56 عاماً. قبر الشاعر موجود في مقبرة جييجي العصرية أشهر مقبرة في العاصمة التركية أنقرة.

على الرغم من وجود 3 كتب شعرية لأنيس بهيج كوريورك، إلا أن أشهر قصائده هو كتاب شعري بعنوان الميراث، والذي أطلق عليه نفس تسمية القصيدة لكتابه. مفهوم الشعر عند إنيس بهيج كوريورك يتمثل باستعمال الوزن المقطعي بشكل عام، على الرغم من أنه ليس بوزن الهجا بالكامل، ومع ذلك فقد كتب قصائده بوزن العروض، وأظهر إتقانه الكبير للوزن الهجائي المقطعي الذي يُعد وحدة الشعر الوطنية التركية. كتب الشاعر في قصائده عدداً من العناصر الوطنية والروحية، وكتب قصائد في مواضيع عديدة مثل: الحب، والطبيعة، والأمة وتغنى بالجندي والزمن والموت، ولاسيما القضايا التي تخص الوطن.

وعلى الرغم من أن مفهوم الخطيئة كلمة فارسية، فهي تستعمل أيضاً في اللغة التركية واللغة العربية بنفس المفهوم الذي يدل على معنى الذنب. وهو مصطلح كثيراً ما يستعمل في المواضيع الدينية لارتكاب أعمال خاطئة لا يرضى الله القيام بها. ومفهوم ارتكاب الذنب له بُعدين، بُعد ديني وآخر تأنيب ضمير. مفهوم المعصية أو الذنب من حيث المعنى هو نظير الفجور والمنكر وارتكابها تؤدي إلى غضب الله، ولها عقوبة دنيوية وأخروية عند الله جل

وعلى ارتكاب أية خطيئة يؤدي بالنتيجة الى العقاب الإلهي او كعقاب دنيوي وهو الادانة كظاهرة اجتماعية.

بغض النظر عن كل هذه التفسيرات الدينية، هناك أيضًا وجهة نظر يشير إليها الشعراء في هذا الصدد. ويُعد الشاعر أنيس بهيج كوريورك هو أحد الشعراء الذين تناولوا هذا المفهوم. فقد تناول أنيس بهيج كوريورك مفهوم الخطيئة من جوانب عديدة وعالجها في قصائده.

بعد الملخص، سنتطرق لحياة شاعرنا أنيس بهيج كوريورك وشخصيته الأدبية وأعماله في الجزء التمهيدي من بحثنا. ثم نعرض عمله المسمى بالميراث، ونأخذ منه نماذج من الشعر، ونؤكد على مفهوم الخطيئة. وأخيرًا، سوف نتناول مفهوم الخطيئة في كتاب الميراث الشعري للشاعر أنيس بهيج كوريورك.

الكلمات المفتاحية: أنيس بهيج كوريورك، الشعر، الشاعر، الخطيئة، مفهوم الخطيئة، المحرمات، العقوبة، حسن النية، التسامح، الاسم، الميراث، الجريمة، المجرم، الخطأ، التفسير والفكر، المعنى.